

DR TADEUSZ CZEŻOWSKI
PROFESOR UNIWERSYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

GŁÓWNE ZASADY NAUK FILOZOFICZNYCH

*(WYDANIE DRUGIE, PRZEJRZANE I UZUPEŁNIONE,
— PODRĘCZNIKA PROPEDEUTYKI FILOZOFII)*

**Kolekcja
Emila Kornasia**

TORUŃ

1946

NAKŁADEM KSIĘGARNI NAUKOWEJ T. SZCZĘSNY i S-ka

TREŚĆ

CZĘŚĆ I. O POZNANIU

Rozdział I. Psychologia poznania.

	Str.
1. O przekonaniach.	
a) Przekonanie i jego własności (1).....	5
b) O powstawaniu i uzasadnieniu przekonań (2—4).....	8
2. O przedstawieniach.	
a) Opis i klasyfikacja przedstawień (5—6).....	13
b) Wrażenia zmysłowe (7).....	17
Wrażenia wzrokowe (8).....	19
Wrażenia słuchowe (*9).....	22
Inne rodzaje wrażeń (10).....	26
Treści a przedmioty wrażeń zmysłowych: Realizm i idealizm (*11), prawo swoistej energii narządów zmysłowych (12), prawo Webera - Fechnera (*13), prawa adaptacji i kontrastu (*14).....	28
c) Wyobrażenia (15).....	35
d) Pojęcia (16—*17).....	37
e) Przedstawienia przedmiotów (zjawisk) psychicznych (18—19).....	41
3. Uwaga. Spostrzeżenia. Złudzenia zmysłowe (20—21).....	45
4. Pamięć (22—*23).....	49
5. Wiedza (24).....	55

Rozdział II. Logika i metodologia.

1. O zdaniach.	
a) Teoria dedukcji (rachunek zdań) (25—27).....	58
b) Wnioskowanie (28—29).....	65

2. O nazwach.

a) Właściwości semantyczne nazw (30).....	69
b) Terminy i pojęcia (31—32).....	71
c) Praedicabilia i podział logiczny (33—34).....	77
d) O definiowaniu (35—37).....	81

3. Zdania kategoryczne (związki międz nazwowe).

a) Podział zdań kategorycznych (38).....	88
b) Stosunki opozycji i konwersja (39—40).....	90
c) Sylogizm kategoryczny (41—42).....	95

4. O rozumowaniach (43—*45)..... 101

5. Dowodzenie (*46—*47)..... 107

6. Rozumowanie redukcyjne.

a) Wyjaśnianie (48).....	112
b) Prawa naukowe (49).....	113
c) Indukcja (50—*51).....	116
d) Hipotezy i teorie (52—53).....	124
e) Rozumowanie przez analogię (54).....	127

7. O naukach (55—57)..... 129

CZĘŚĆ II. O POSTĘPOWANIU

1. Człowiek (*58)..... 135

2. Odruchy i ruchy psychomotoryczne (59)..... 140

3. Postępowanie i jego cele (60—61)..... 141

4. Uczucia i dążenia.

a) Charakterystyka uczuć. Uczucia doznaniowe (62).....	145
b) Uczucia estetyczne (63—64).....	147
c) Uczucia wartości (65—66).....	151
d) Dążenia (67).....	155

5. Wartości a cele postępowania (68—69)..... 157

6. Dyspozycyjne warunki postępowania (70—72)..... 161

ZAKOŃCZENIE

O naukach filozoficznych (*73)	170

Lektura	177
Indeks nazwisk	181
Indeks rzeczowy.	186